

POSTANOWIENIE

21 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 21 listopada 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w Płocku

o odszkodowanie,

na skutek skargi kasacyjnej M. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 28 maja 2024 r., I ACa 3804/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia powódce do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Powódka M. S. wywiodła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 28 maja 2024 r., wydanego w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w Płocku o odszkodowanie.

Powódka uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania występowaniem w sprawie szeregu zagadnień prawnych dotyczących możliwości

badania niezgodności z prawem orzeczenia wydanego przez równorzędny sąd powszechny, zatem podważania ich skuteczności oraz możliwości przyjęcia, że orzeczenie wydane ponownie na skutek skutecznego zaskarżenia skargą kasacyjną, a które nie uwzględnia wniosków wynikających z judykatu Sądu Najwyższego, może być uznane za zgodne z prawem.

Ponadto wskazała na potrzebę dokonania wykładni przepisów prawa, w oparciu o które zostały sformułowane poszczególne zagadnienia oraz na oczywistą zasadność składanej skargi, wynikającą ze „świadomego zaniechania i celowego niezamieszczenia w sentencji orzeczenia rozstrzygnięcia o roszczeniu z tytułu wynagrodzenia za zarząd”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zagadnienie prawne powinno zostać sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie powinno być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. m.in. postanowienia SN z 11 stycznia 2024 r., I CSK 6184/22; z 13 grudnia 2023 r., I CSK 5954/22; z 25 października 2023 r., III USK 286/22).

Natomiast powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię wyraźnie wskazanego przepisu prawa, którego treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wyводу, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni wskazanego przepisu (zob. postanowienia SN z 20 grudnia 2023 r.,

I CSK 6296/22; z 6 grudnia 2023 r., I CSK 620/23; z 25 października 2023 r., I CSK 2968/23 oraz z 19 września 2023 r., I CSK 4824/22).

Z kolei skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skarżący zaś powinien uzasadnić tę przesłankę, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia (zob. np. postanowienia SN z 7 grudnia 2023 r., I CSK 5630/22; z 8 listopada 2023 r., I CSK 3494/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1631/23 oraz z 25 września 2023 r., I CSK 903/23).

Skarżąca nie sprostала tym wymaganiom. Wątpliwości wyrażone przez nią w związku z możliwością badania zgodności z prawem orzeczeń nie mają charakteru skomplikowanego, nierozstrzygniętego jeszcze problemu prawnego. Zgodnie bowiem z art. 424^{1b} w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. Z tej przyczyny sąd powszechny podjął się oceny postanowienia, z którego wydaniem powódka wiąże poniesienie szkody.

Na marginesie należy wskazać, że badanie prawomocnego orzeczenia pod kątem jego zgodności z prawem – czy to przez Sad Najwyższy rozpoznający skutecznie złożoną skargę z art. 424¹ k.p.c., czy to przez sądy powszechne na mocy art. 424^{1b} k.p.c. – nie jest równoznaczne ze wzruszeniem kwestionowanego orzeczenia. Stwierdzenie niezgodności z prawem nie pozbawia orzeczeń waloru

prawomocności, lecz jedynie stanowi podstawę do dochodzenia odszkodowania od Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 424¹¹ § 2 k.p.c. uwzględniając skargę, Sąd Najwyższy stwierdza, że wyrok jest w zaskarżonym zakresie niezgodny z prawem. Nie ma uprawnienia do uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Analogicznie, sąd powszechny, stwierdzając niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia, od którego nie przysługuje skarga do Sądu Najwyższego, uwzględnia to ustalenia jako kwestię wstępną w sprawie o odszkodowanie. Również zatem w tym zakresie skarżąca nie przedstawiła rzeczywistych problemów prawnych.

Zupełnie bezpodstawne jest także odniesienie do nieuwzględnienia orzeczenia Sądu Najwyższego wydanego w sprawie II CSKP 16/21. Po pierwsze orzeczenie to nie zostało wydane w niniejszej sprawie (tj. sprawie, której przedmiotem jest roszczenie odszkodowawcze w stosunku do Skarbu Państwa), lecz w sprawie o zniesienie współwłasności. Przyczyną uchylenia przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcia wydanego w sprawie o innym przedmiocie był brak podstaw do oddalenia wniosku o zniesienie współwłasności. Tymczasem powódka w niniejszej skardze kwestionuje brak rozstrzygnięcia jej roszczeń związanych ze sprawowaniem zarządu nad nieruchomością.

Odnosząc się natomiast do argumentów przytoczonych na uzasadnienie oczywistej zasadności należy podkreślić, że jedną przesłankę dochodzenia odszkodowania za wydanie orzeczenia niezgodnego z prawem jest uprzednie wykorzystanie przez skarżącego wszystkich przysługujących mu środków do zakwestionowania lub korekty wydanego orzeczenia (zob. art. 424⁵ pkt 5 oraz art. 424^{1b} *in fine* k.p.c.). W niniejszej sprawie skarżącej przysługiwał wniosek o uzupełnienie orzeczenia w zakresie roszczenia o wynagrodzenie za sprawowanie zarządu, z którego jednak nie skorzystała. Na etapie skargi kasacyjnej nie można bowiem dążyć do sanowania własnych błędów popełnianych w toku postępowania przez sądami powszechnymi.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 i

§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[a.ł.]